

Πρόλογος

Όταν το 1989 στη Ρόδο μίλησα για το καράβι που μας ταξίδευε στην ελληνιστική Μεσόγειο, δεν τολμούσα να πιστέψω ότι το καράβι αυτό θα ήταν τόσο γερό και καλοτάξιδο, πως θα μας πήγαινε, χρόνια τώρα, τόσο μακριά. Έτσι, μετά τη Θεσσαλονίκη το 1991 και τη Μυτιλήνη το 1994, ήρθε και άραξε στην Κρήτη, στα Χανιά. Φάνηκε αμέσως ότι ήταν μια αληθινή εμπειρία και όχι μόνον απλή γνώση αυτό το ταξίδι στις ελληνικές θάλασσες και τις ελληνιστικές χώρες. Ακολουθήσαμε τους δρόμους που ενώνουν τις χώρες του αρχαίου κόσμου, που είναι συγχρόνως οι δρόμοι του πολιτισμού. Ίσως οι ελληνικές θάλασσες να είναι ένα από τα μυστικά του ελληνιστικού κόσμου.

Ξεκινήσαμε μια παρέα στα Γιάννενα πριν από δέκα περίπου χρόνια και γρήγορα ανοιχτήκαμε στις θάλασσες, γίναμε πολλοί, μάθαμε πολλά. Καταφέραμε να δημιουργήσουμε έναν επιστημονικό θεσμό χωρίς τυπικές και νομικές δεσμεύσεις και προϋποθέσεις. Η μοναδική δέσμευση υπήρξε η απόφασή μας να δουλέψουμε και να αποδώσουμε ένα έργο συνεργασίας και συγχρόνως ένα έργο έρευνας όλων εκείνων των ερωτημάτων, που βρίσκονται στον πυρήνα του αρχαιολογικού αντικειμένου. Το θέμα μας, η Ελληνιστική Κεραμική με έμφαση στα χρονολογικά προβλήματα, φάνηκε τυπικό, επιμέρους και δευτερεύον από την άποψη του βιοτεχνικού χαρακτήρα του. Ωστόσο, η προσέγγιση του θέματος φανερώνει συνεχώς μια διαφορετική εικόνα και αυτήν επιδιώξαμε να κατακτήσουμε μέσα από το πλούσιο αυτό καθημερινό, κοινό υλικό, την κεραμική.

Δεν υπήρξε στόχος μας η τυπολογία ή ο αριθμός μιας χρονολόγησης, αλλά η ιστορική γνώση μιας δραστηριότητας και σύνθετης εποχής μέσα από την καθημερινή ζωή και την πρακτική της, αφού μέσα από το ευτελές υλικό και τη χρήση του αποκαλύπτεται ένα κόσμος σύνθετος, η παρακόσμια-διεθνής αντίληψη της εποχής, που ως βάση της έχει την ελληνική ιδέα. Όλα αυτά προσπαθούμε να τα προσεγγίσουμε εξασφαλίζοντας συγχρόνως την εγγύηση του επιστημονικού ελέγχου. Το έργο αυτό έφερε στην Ελλάδα συναδέλφους και μελετητές από όλο τον κόσμο, «ελληνίζοντες» αλλά και Έλληνες, εραστές ενός πολιτισμού που ακόμη σιγοκαίει στα θεμέλια του σύγχρονου κόσμου. Παράλληλα, ένας κύκλος νέων ανθρώπων, που εντάχθηκε στην προσπάθεια των Συναντήσεων και ακολουθεί την έρευνα του θέματος, μας κάνει να ελπίζουμε για το μελλοντικό καλύτερο.

Για πέμπτη φορά συγκεντρωθήκαμε για να συζητήσουμε τα θέματα της ελληνιστικής κεραμικής με σταθερή και μόνιμη αφετηρία το θέμα της χρονολόγησης και των εργαστηρίων. Έχει συγκεντρωθεί άφθονο αρχαιολογικό υλικό και καμαρώνουμε γιατί πετύχαμε να το υποτάξουμε στους εννέα τόμους των Πρακτικών και των Λεωνυμάτων. Φέτος προστίθεται και ο τόμος της Βιβλιογραφίας (στην πρώτη μορφή του δοκιμίου). Πιο πολύ όμως καμαρώνουμε επειδή στα χρόνια αυτά έχουμε γίνει μια μεγάλη ομάδα εργασίας, απλωμένη σε ολόκληρο τον

κόσμο, δραστήρια και προθυμη για το ερευνητικό αρχαιολογικό έργο. Ήδη η προσπάθεια έχει διανύσει σημαντικό δρόμο και βρισκόμαστε στον πρώτο μεγάλο σταθμό, που απαιτεί νέες δράσεις και αλλαγές, όπως θα φανεί στη διάρκεια των εργασιών αυτής της Συνάντησης. Η ελληνιστική κεραμική συνιστά ένα πολύ σημαντικό μέσο για την παρατήρηση και την κατανόηση της πολύπλευρης και σύνθετης αυτής εποχής. Όταν αρθούν οι χρονολογικές και ειδολογικές δυσκολίες μέσα από το υλικό αυτό, θα αναδειχθούν τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαίτερες της καθημερινής ζωής και της οικονομίας των ελληνιστικών χρόνων.

Η αναγνώριση των μορφών και της τεχνικής στη μεσογειακή λεκάνη και την Ανατολή μιλά για μια «διεθνή» αντίληψη ζωής και συγχρόνως για την «κοινή» μας καθημερινή τέχνη. Η έρευνα της κεραμικής μπορεί να οδηγήσει στα μεγάλα ερωτήματα και να δώσει την απαραίτητη ερμηνεία.

Η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων των Χανίων ανέλαβε τη διοργάνωση και τη φιλοξενία της Επιστημονικής Συνάντησης για την Ελληνιστική Κεραμική. Αισθανόμαστε ενγνωμοσύνη και ευχαριστούμε θερμά τους συναδέλφους της Εφορείας που επωμίστηκαν το βαρύ αυτό έργο της φιλοξενίας. Μέσα από την Εφορεία Αρχαιοτήτων εκφράζουμε ευχαριστίες στο Υπουργείο Πολιτισμού, τη διεύθυνση Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στους τοπικούς φορείς διοίκησης και πολιτισμού των Χανίων. Ευχαριστούμε την πόλη των Χανίων που μας υποδέχεται σήμερα και μας φιλοξενεί με την ομορφιά της και την εγκαρδιότητα των ανθρώπων της Κρήτης.

Η χαρά μας που συναντιόμαστε πάλι στην κοινή προσπάθεια είναι μεγάλη και ειλικρινής και οφείλουμε μεγάλες ευχαριστίες σε όλους τους συνέδρους που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας.

Καλώς ορίσατε

Για την Επιστημονική Επιτροπή

ΣΤΕΛΛΑ ΔΡΟΥΓΟΥ

Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας ΑΠΘ